

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Державна вища професійна школа ім. кап. Вітольда Пілецького в Освенцеми (Польща)
Університет економіки в Братиславі
Факультет економіки бізнесу в Кошице (Словацька Республіка)
Віденська консерваторія в м Будапешт, (Угорщина)

**III Міжнародна
науково-практична конференція
“УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІ І ВИКЛИКИ”**

6-7 квітня 2021 р.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

У66

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 12 від 22 квітня 2021 року)*

У66

Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики: збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мукачево, 6-7 квітня 2021 р.). – Мукачево: МДУ, 2021. – 233 с.

Відповідальний за випуск: Феєр О.В. – к.е.н., доц., доцент кафедри менеджменту та управління економічними процесами, відповідальна за наукову роботу кафедри.

Технічний редактор: Товт Т.Й. – к.е.н., доцент.

У збірнику тез за матеріалами III Міжнародної науково-практичної конференції, що проводилася кафедрою менеджменту та управління економічними процесами Мукачівського державного університету, висвітлюються погляди науковців, аспірантів, слухачів магістратури, студентів, представників державних органів влади та місцевого самоврядування, підприємницьких структур на актуальні проблеми управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів в сучасних умовах.

Матеріали структуровані в розрізі декількох напрямів досліджень: «Управління економікою держави в умовах глобальних перетворень»; «Особливості регіонального управління господарськими процесами»; «Управління економічними процесами суб'єктів господарювання»; «Фінансове регулювання та обліково-аналітичне забезпечення діяльності суб'єктів на мікро- та макрорівнях»; «Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю»; «Управління освітньою діяльністю у цифровому просторі»; «Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства».

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

*Матеріали конференції доступні для перегляду на офіційному сайті університету
за адресою <https://msu.edu.ua/konferenciji-seminari/>*

© Мукачівський державний університет, 2021
© Кафедра менеджменту та управління економічними процесами, 2021

Пугачевська К.Й., Ремета М.М. Іноземні інвестиції – важлива форма стимулювання розвитку економіки	174
П'ятка Н.С. Теоретико-методичні основи оцінювання ефективності екологічного інвестування	176
Феєр О.В., Брецько Д.Ю. Механізми залучення інвестицій в економіку України	178
Юшин С.О. Гармонійна комбінаторика інвестиційно-інноваційної моделі як фактор-активатор сталого розвитку економічної діяльності	181

СЕКЦІЯ 6. УПРАВЛІННЯ ОСВІТНЬОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ У ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРИ

Bondar T.I. Education quality management at heis in Ukraine during COVID-19	185
Наранко Vitaliia Formation of professional competencies of foreign language teachers with the use of modern digital technologies	187
Telychko Nataliia Structural features of the web-quest as a means of training future economists of professionally oriented english monologue speech	189
Кобаль В.І., Вовчок М.В. Шляхи вдосконалення управління закладом освіти у контексті гендерної політики	191
Кобаль В.І., Опріш Б.М. Управління розвитком психолого - педагогічної компетентності класного керівника	193
Кучінка Т.В. Управління освітньою діяльністю як вид соціального управління	195
Марценюк М.О. Окремі аспекти сучасного інформаційного суспільства	197
Мельниченко О.А. Механізми державного управління розвитком вищої освіти	200
Переста Х.В. Застосування інформаційно-цифрових технологій в управлінні закладом освіти	202
Товканець Г.В. Особливості транскордонної вищої освіти в умовах соціальних змін	205
Товканець О.С. Організаційні умови підготовки менеджерів освіти	207
Фізеші О.Й. «Управління навчальною та виховною діяльністю в закладах освіти» як навчальна дисципліна в контексті підготовки майбутніх керівників закладів освіти	210
Черепаня М.Т., Кашула А.А. Організація та управління діяльністю інтернатних закладів в Україні в контексті деінституалізаційних процесів	212

СЕКЦІЯ 7. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Кирилюк В.В. Проблеми молодих вчених України в сучасних умовах	215
Мусійовська О.Б., Михаленич Х.Р. Креативна економіка як нова модель економічного розвитку	217
Рубіш М.А. Освіта в новостворених територіальних громадах: виклики та перспективи	219
Товт Т.Й. Взаємозв'язок державного управління і трансформаційних змін національної економіки	220
Товт Т.Й., Пірчак О.І. Механізми реалізації державної політики розвитку освіти України в умовах діджиталізації	223
Феєр О.В. Реформування вітчизняної системи державного управління	226
Феєр О.В., Kestutis Liekis New Public Management: досвід Великої Британії	228

суспільства, що формує фундамент для накопичення людського капіталу та підвищення якості життя.

Отже, управління освітньою діяльністю як найважливішою частиною суспільної сфери може бути віднесено до соціального управління, що охоплює всі сфери суспільного життя - політичну, економічну, духовну та ін. Таке управління реалізується на державному, регіональному, муніципальному рівні, а також на рівні організації та рівнях управління колективами і індивідуумами. Соціальна значущість освітньої діяльності характеризується як сфера виробничої діяльності, як сфера суспільного відтворення та як сукупність освітніх організацій.

Список використаних джерел:

1. *Монастирський Г.Л. Теорія організацій : підручник / Г.Л.Монастирський. – Тернопіль : ТНЕУ, 2014. – 288 с.*
2. *Крижко В.В. Теорія та практика менеджменту в освіті. Навч. Посібник. Вид. 2-ге допрацьоване. – К.: Освіта України, 2005. – 256с.*
3. *Шоробура І.М. Педагогічний менеджмент: курс лекцій/ І.М. Шоробура. – Кам'янець-Подільський: Видавець Зволейко Д.Г., 2010. – 192с.*
4. *Леснікова Ю.В. Теорія і практика сучасного менеджменту в освіті : програма спекурсу та інформаційні матеріали / Ю.В.Леснікова. – Черкаси, 2011. – 52 с.*

УДК 159.9:171:004

М.О. МАРЦЕНЮК

кандидат психологічних наук,
ст. викладач кафедри психології,
Мукачівський державний університет, м. Мукачево, Україна

ОКРЕМІ АСПЕКТИ СУЧАСНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Останніми роками дедалі частіше пишуть у наукових і суспільно-політичних працях та говорять на конференціях філософи, соціологи, психологи і фахівці в галузі інженерних знань про те, що на нашій планеті вже в першій половині ХХІ ст. сформується глобальне інформаційне суспільство. Як аргументи наводять дані про зростаючі масштаби розвитку процесів інформатизації, про підвищення ролі інформаційного сектора економіки, про стрімке удосконалення мереж і засобів інформаційних комунікацій, а також про вплив цих процесів на життя людей у новому інформаційному середовищі.

Термін «інформаційне суспільство» і глобальні, масштабні проекти, спрямовані на створення такого суспільства, уперше з'явилися в США (поч.1990-х рр.), а трохи згодом у Західній Європі. У 1993 р. Комісія Європейського Союзу офіційно проголосила рух Європи до інформаційного суспільства – суспільства, в якому діяльність людей здійснюється на основі використання послуг, що надаються за допомогою інформаційних технологій і технологій зв'язку. А керівник експертної групи Європейської Комісії з програм інформаційного суспільства Мартін Бангеманн проголосив: «Ті країни, які першими увійдуть до інформаційного суспільства, набудуть великих переваг: вони визначатимуть умови для тих, хто йтиме за ними».

Інформаційне суспільство – це також суспільство, в якому більшість працівників займаються створенням, збиранням, відображенням, реєстрацією, накопиченням, збереженням і поширенням інформації, особливо її вищої форми – знань. Уже сьогодні можна виділити нові тенденції, що, найімовірніше, значною мірою визначатимуть особливості соціально-економічної структури інформаційного суспільства:

- формування нової структури зайнятості населення, насамперед, в інформаційній сфері;
- поява нових професій інформаційного профілю і орієнтації;
- розшарування суспільства за рівнями використання інформаційних ресурсів і послуг [2].

Незважаючи на більш, ніж пів столітню історію вивчення та досліджень, на сьогоднішній день не має єдиного трактування терміну «інформаційне суспільство», а також визначення, підходу та концепції. На даний час існують декілька основних концепцій інформаційного суспільства. Найбільш цікавими та поширеними є концепції Деніела Белла, Йонезі Масуди, Елвіна Тоффлера, Мануеля Кастельса, Концепція суспільства знань та інші.

Ряд дослідників ототожнюють поняття «інформаційне» та «постіндустріальне суспільство», у той самий час як існують і ті, хто дотримується думки про значну їхню відмінність. Інформаційне суспільство в найзагальнішому тлумаченні розглядається як «фаза («хвиля») в розвитку цивілізації, коли головними продуктами виробництва стають не речі й енергія, а інформація та знання; гуманітарна категорія, що описує якісні суспільні трансформації, зміщення акцентів із виробничої до невиробничої сфери, зміну характеру інформаційних потоків». Провідними рисами, що вирізняють подібний соціум від попередників, за словами В. Коляденка вважаються:

- «створення глобального інформаційного простору, здатного забезпечити нову якість життя;
- збільшення питомої ваги ІКТ (інформаційно-комунікаційних технологій), продуктів і послуг у ВВП (внутрішньому валовому продукті) країни;
- поява якісно нових комунікацій та ефективної інформаційної взаємодії людей завдяки доступу, що зростає, до національних і світових інформаційних ресурсів;
- подолання інформаційної нерівності, прогресуюче задоволення потреб в інформаційних продуктах і послугах» [3].

Узагальнюючи підходи до тлумачення поняття «інформаційне суспільство», можна зазначити, що це суспільство, визначальними рисами якого є такі критерії:

- технологічний: ключовий чинник – інформаційно-комп'ютерна технологія, яка має широке застосування на виробництві, у системі освіти та в побуті;
- соціальний: інформація є важливим чинником зміни якості життя, формується й утверджується суспільство знань, в якому головною умовою творчого розвитку людини і суспільства стає знання, отримане завдяки безперешкодному доступу до інформації та вмінню працювати з нею;
- економічний: інформація є визначальним чинником економіки як ресурсу, послуг, товару, джерела додаткової вартості і створення нових форм зайнятості;
- політичний: свобода отримання та використання інформації стимулює формування політичного процесу, визначальними особливостями якого стають зростаюча участь населення в політичних процесах і можливості пошуку консенсусу між різними класами й соціальними групами;
- культурний: сприяння утвердженню глобального суспільства, в якому обмін інформацією не матиме ні часових, ні просторових, ні політичних кордонів; суспільства, яке, з одного боку, створює умови для взаємопроникнення культур, а з іншого – відкриває кожному етносу та співтовариству нові можливості для самореалізації [4].

Концепція інформаційного суспільства в багатьох високорозвинених країнах світу має статус державної політики. Як показує досвід цих країн, інформатизація сприяє забезпеченню національних інтересів, поліпшенню керованості економікою, розвитку наукомістких виробництв та високих технологій, зростанню продуктивності праці, вдосконаленню соціально-економічних відносин, збагаченню духовного життя і подальшій демократизації суспільства.

В сучасній Україні державна політика інформатизації формується як складова соціально-економічної політики держави в цілому. Головні тенденції інформатизації країни визначаються низкою основних документів. Насамперед – це Конституція України, Концепція національної інформаційної політики, закони України «Про інформацію», «Про науково-технічну інформацію», «Про Національну програму інформатизації», «Про Концепцію Національної програми інформатизації», «Про телебачення і радіомовлення», «Про авторське право і суміжні права», «Про захист інформації в автоматизованих системах», «Про бібліотеки і бібліотечну справу», «Про Національний архівний фонд і архівні установи», «Про зв'язок», «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», «Про видавничу справу» та інші законодавчі акти щодо окремих галузей, суспільних відносин; міжнародні договори, ратифіковані Україною. У квітні 2003 р. Постановою Верховної Ради України було прийнято за основу Концепцію національної інформаційної політики, головними напрямками якої визначено: створення умов для формування в державі розвиненого інформаційного суспільства; сприяння розвитку національних інформаційних інтересів; сприяння розробленню і впровадженню новітніх інформаційних технологій; інтеграція України в міжнародний інформаційний простір; послідовне здійснення заходів, спрямованих на підготовку кадрів в інформаційній сфері [1].

Особливого значення в сучасному інформаційному світі набуває медіа- та інформаційна грамотність. МІГ – це сукупність знань, установок, умінь і навичок, які дозволяють отримувати доступ до інформації та знань, аналізувати, оцінювати, використовувати, створювати та поширювати їх з максимальною продуктивністю відповідно до законодавчих та етичних норм і з дотриманням прав людини.

Медіаосвіта ж є процесом розвитку медіа- та інформаційної грамотності. Одним зі шляхів розвитку МІГ є медіаосвіта. Вона бере свій початок у 60-х роках ХХ ст. і спершу розглядалася як складова формальної освіти. Сьогодні ж медіаосвіта є потребою не лише школярів, але й усього населення, а розвиток медіа- та інформаційної грамотності має відбуватися протягом усього життя людини, незважаючи на її вік, статус, професію, місце проживання тощо. Світова спільнота вже має значні теоретичні й практичні напрацювання в цьому напрямку, у той час як в Україні медіа освіта розвивається лише з 2009 року, й поки що охоплює здебільшого формальну освіту. Для того, аби все населення (у тому числі доросле) було охоплене медіа освітнім рухом, Україна має використати найбільш успішні світові практики та, адаптувавши їх з урахуванням національної специфіки, впровадити їх, спробувавши наздогнати світові тенденції.

Медійно-інформаційна грамотність, за концепцією ЮНЕСКО, об'єднує три взаємопов'язані комплекси компетенцій – інформаційну грамотність, медіа грамотність і технологічну/цифрову грамотність.

Інформаційна грамотність – вміння знаходити, аналізувати, використовувати інформацію.

Медіа грамотність – вміння отримувати доступ до медіа, аналізувати контент, оцінювати медіа повідомлення, а також створювати контент для самовираження та спілкування.

Технологічна або цифрова грамотність передбачає вміння користуватись сучасними інформаційними технологіями та програмним забезпеченням з урахуванням усіх можливостей, що надає інформаційний прогрес [2].

Медіа потужно й суперечливо впливають на освіту молодого покоління, на його подальше життя. До цього додаються вседозволеність інформаційного ринку, засилля низькопробної медіа-продукції, низько моральних ідеологій та цінностей. Виникають такі терміни як: медіа-насильство, медіа-маніпуляції, медіа-залежність, тощо. Все це викликає зниження в суспільстві імунітету до соціально шкідливих інформаційних впливів. Тож, стрімкий розвиток в інформаційно-комунікаційних технологій та системи ЗМІ гостро

потребує цілеспрямованої підготовки особистості до вміння і безпечного користування ними.

Список використаних джерел:

1. *Інформаційна культура студента: Навчальний посібник з курсу «Інформаційна культура студента» / укладач – С. В. Паршуков – Умань : ФОП Жовтий О. О., 2014 - 121 с.*

2. *Медіа інформаційна грамотність. Режим доступу: <https://metodchild.wordpress.com>.*

3. *Осюхіна М.О. Національна концепція у контексті світового досвіду. Дисертація «Медіа та інформаційна грамотність як складова сучасних інформаційно-комунікаційних обмінів». Дніпро 2018.*

4. *Штанько В.І., Бордюгова Т.Г. Інформаційне суспільство: соціально-філософські проблеми становлення: Навчальний посібник – Харків: ХНУРЕ, 2012. – 172 с.*

УДК 351:37.046

О.А. МЕЛЬНИЧЕНКО

доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я,
Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ВИЩОЇ ОСВІТИ

«Система освіти в Україні залишається недосконалою, а освітня підготовка населення для більшості не є гарантом їхнього добробуту» [3, с. 150]. Саме тому, ймовірно, й надалі в Україні нівелюється значущість освіти, що, окрім іншого, знижує інтерес молоді до здобуття вищої освіти. Однією з передумов покращення ситуації у цій царині є, з одного боку, належне використання уповноваженими органами державного управління доступних механізмів впливу, а з іншого – адекватне реагування ЗВО на особливості такого впливу. Запорукою подальшого розвитку вищої освіти є належне методологічне забезпечення цього процесу, що й обумовлює актуальність даного дослідження.

Проведені узагальнення публікацій за даною проблематикою [1; 2 та ін.] і результати власних досліджень [3; 4 та ін.] дозволили виділити такі ознаки механізмів державного управління розвитком вищої освіти:

1. Спосіб впливу: адміністративні, економічні, ідеологічні, інституційні, інформаційні, мотиваційні, політичні, правові, психологічні, соціальні, фінансові; адаптивно-інтеграційні, адміністративно-організаційні, інформаційно-аналітичні, інформаційно-моніторингові, кадрово-мотиваційні, контрольні-аналітичні, морально-етичні, нормативно-правові, нострифікаційно-інституційні, організаційно-правові; соціально-політичні, соціально-психологічні, фінансово-економічні; комплексні; взаємодії органів управління освітою, освітніх установ, сім'ї, молодіжних громадських організацій та роботодавців; інтернаціоналізацією вищої освіти; публічно-приватного партнерства.

2. Об'єкт впливу: вища освіта; заклади вищої освіти.

3. Методи та засоби впливу:

– адміністративні: акредитація ЗВО; введення єдиних державних освітніх стандартів; зупинення діяльності ЗВО у разі порушення ними законодавства; встановлення граничних цін на освітні послуги; встановлення порядку атестації педагогічних працівників ЗВО для присвоєння їм кваліфікаційних категорій і

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>